

2071

B.A./B.Sc. (General) Second Semester

Political Science

Paper: Political Theory - II

(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

I. Attempt any nine of the following in about 10-20 words each:-

- a) Write down the meaning of Political power.
- b) What is the importance of Authority?
- c) What is the origin of the world Authority?
- d) Write down any four sources of Legitimacy.
- e) Define Political Culture.
- f) Explain any four components of Political Culture.
- g) Write any four types of Political Socialization.
- h) How the role of Peer Groups is significant in Political Socialization?
- i) Explain the meaning of Legal Rights.
- j) Write down any four Legal Duties.
- k) Who are the main supporters of Negative Liberty?
- l) What is the meaning of Political Liberty?
- m) Write down the origin of the world Justice.
- n) What is the meaning of Social Change?
- o) What do you mean by Direct Democracy? (9×2)

UNIT - I

II. What do you mean by Power and Authority? Write down the differences between the two. (6+12)

III. Explain the agents of Political Socialization in detail. (18)

UNIT - II

IV. What do you mean Rights? Explain in detail the nature of them. (6+12)

V. What do you mean by Universal Declaration of Human Rights? Explain its nature in detail. (6+12)

UNIT - III

VI. What are the various kinds of Liberty? (18)

VII. What are the different dimensions of Justice? (18)

UNIT - IV

VIII. What are the modes and hindrances of Social Change? (9+9)

IX. Explain the main features of Elitist Theory of Democracy. (18)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਧਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

*_**_*

- ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉਤਰ 10-20 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜਿਏ:-
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤਿ ਕਾ ਅਰਥ ਲਿਖਿਏ।
 - ਪ੍ਰਾਥਿਕਰਣ ਕਾ ਮਹਤਵ ਕਯਾ ਹੈ?
 - ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਾਥਿਕਰਣ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕਯਾ ਹੈ?
 - ਵੈਧਤਾ ਕੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸ੍ਰੋਤ ਲਿਖਿਏ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਜਿਏ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਚਾਰ ਖਟਕਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਾਮਾਜੀਕਰਣ ਕੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਿਏ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਾਮਾਜੀਕਰਣ ਮੇਂ ਸਹਕਰਮੀਂ ਸਮੂਹਾਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਹੈ?
 - ਕਾਨੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਕਾ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜਿਏ।
 - ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਾਨੂਨੀ ਕਰਤਵ੍ਯ ਲਿਖਿਏ।
 - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਵਤੰਤ੍ਰਤਾ ਕੇ ਮੁਖ੍ਯ ਸਮਰਥਕ ਕੌਨ ਹੈ?
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਵਤੰਤ੍ਰਤਾ ਕਾ ਕਯਾ ਅਰਥ ਹੈ?
 - ਵਿਸ਼ਵ ਨ੍ਯਾਯ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕਾ ਸੰਖਿਪਤ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।
 - ਸਾਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਨ ਕਾ ਕਯਾ ਅਰਥ ਹੈ?
 - ਪ੍ਰਤ੍ਯਕਸ਼ ਲੋਕਤੰਤ੍ਰ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ?

ਭਾਗ-1

- ਸ਼ਕਤਿ ਔਰ ਸੱਤਾ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ? ਦੋਨਾਂ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜਿਏ।
- ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਾਮਾਜੀਕਰਣ ਕੇ ਅਭਿਕਰਤਾਓਂ ਕੀ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-2

- ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਆਪਕਾ ਕਯਾ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਨਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।
- ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰਾਂ ਕੀ ਸਾਰਵਭੌਮ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ? ਇਸਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-3

- ਸਵਤੰਤ੍ਰਤਾ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ?
- ਨ੍ਯਾਯ ਕੇ ਵਿਭਿਨ ਆਧਾਮ ਕਯਾ ਹੈ?

ਭਾਗ-4

- ਸਾਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਨ ਕੀ ਵਿਧਿਯਾਂ ਔਰ ਬਾਧਾਏ ਕਯਾ ਹੈ?
- ਲੋਕਤੰਤ੍ਰ ਕੇ ਅਭਿਜਾਤ੍ਯ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਮੁਖ੍ਯ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

*_**_*

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

*_**_*

- ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 10-20 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।
 - ਸੱਤਾ/ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
 - ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ?
 - ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ।
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜਿਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਰਮੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ?
 - ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
 - ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਲਿਖੋ।
 - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਮਰਥਕ ਕੌਣ ਹਨ?
 - ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
 - ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ।
 - ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
 - ਪਰੱਤਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਭਾਗ-1

- ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜਿਕਰਣ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

- ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

- ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਕਿੰਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਨਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਭਾਗ-4

- ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਕੀ ਹਨ?
- ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਕੁਲੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

*_**_*